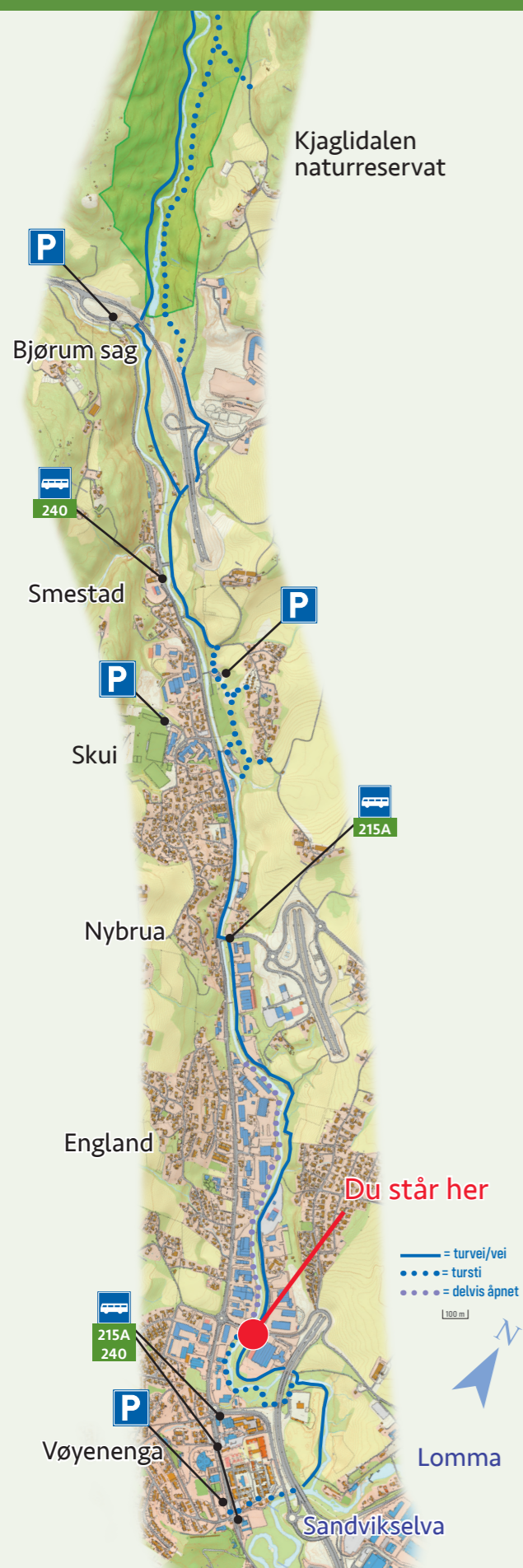

Velkommen til RINGVOLL Teglverk

ISIELVA

Ringvoll teglverk (1899–1958)

Ringvoll teglverk, med gårdsnummer/bruksnummer 63/4, ble bygget i 1899 av grunneier Martin E. Braaten og lå ca. 100 meter sørvest for dette informasjonsskiltet (se bilde). Allerede året etter hadde teglverket 22 mann i arbeid, og produserte 5 millioner murstein og noe takstein. I tillegg produserte de drenerør, og blåleiren ble hentet fra egen grunn. På det meste hadde teglverket 30 mann i arbeid, og Ringvoll Teglverk var da største arbeidsplass i Skuidalen.

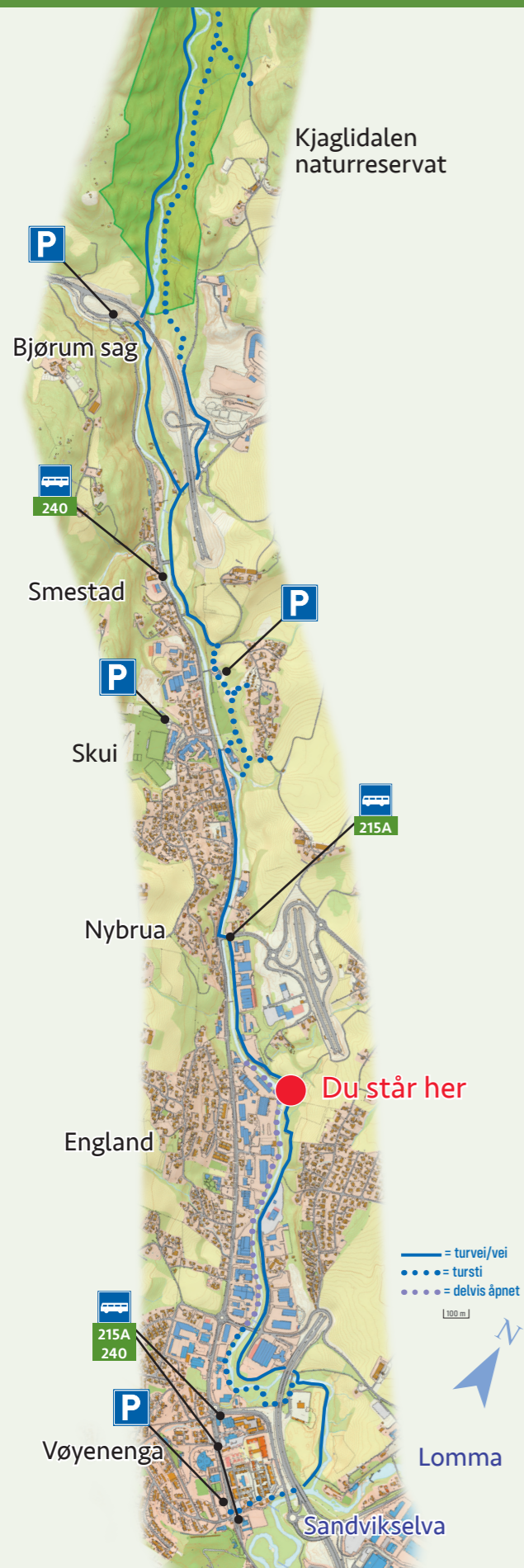
Etter flere eierskifter og et par konkurser brant teglverket i 1931, men ble bygget opp igjen. Før andre verdenskrig (1940–1945) var det også sag og høvleri på Ringvoll. Taksteinproduksjonen sluttet omkring 1930, mens total driftstans først kom i 1958. På 1960-tallet ble vestre deler av eiendommen solgt og bebygget med boliger.

Hele fabrikkområdet ble revet i 1976 og solgt til industri og forretningsbygg som står her i dag. I dag er hele Ringvoll bebygget, og gårdsbebyggelsen revet. Det er kun våningshuset på Ringvoll, veinavnet Teglverksveien og rester av brent tegl nede ved elvekanten i Isielva, som vitner om det gamle teglverket.

Kilder: Turbrosjyren *Opplevelser langs Isielva* (Bærum Elveforum, 2019). Arne Mohus (1996) *Husmannsplasser i Bærum*.

Se hvordan Isielva slynges gjennom flomsletter og vakre beitelandskaper ved Ringvoll Teglverk ved Vøyenenga. Bildet er fra 1950.

Gatahølen

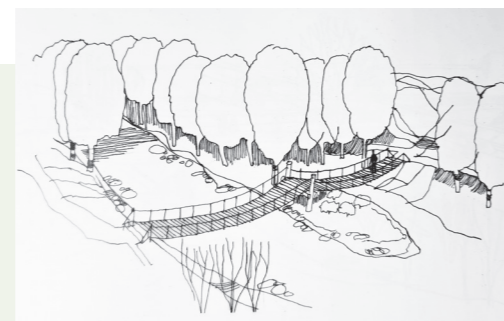
Før storflommen i 1951 lå den opprinnelige Gatahølen nærmere England bro, ca. 150 meter oppstrøms dette skiltet. Der oppe på østsiden av elva, lå tidligere husmannsplassen Gata som sannsynligvis har fått sitt navn etter fe-gata Økrigata som passerte (se kart). Dette var nok også opphavet til navnet Gatahølen som var ansett som en av de beste fiskeplassene i elva.

Der oppe ved Økrigata lå også vadestedet Englandsvadet. Der ble det etter hvert anlagt klopp og senere (1928) en enkel hengebro kun for folk, ikke fe (se skisse). Denne ble erstattet med dagens bro (rundt 1970).

Ordet «gata» er gammelt og kommer fra «gutu» og henspiller på ei «fe-gate» som var en vei med gjerder på begge sider. Her kunne både storfe og småfe drives gjennom innmarka for å komme til beiteområdene i utmarka. På vestsiden av Ringeriksveien var det også slike fegater. Veien Sandsbakkene på Skui er en slik.

Etter storflommen i 1951 tok elva et nytt, mer østlig løp ved den daværende Gatahølen, og med det forsvant både en god fiskehøl og fin badeplass. Da ble dagens gatahøl dannet, i elvesvingen ca. 100 meter nedenfor den gamle.

Mange som bodde langs elva lærte å svømme i Gatahølen, både i den gamle og i den nye. De som er så heldige å kjenne til herligheten tar seg gjerne et bad her den dag i dag.

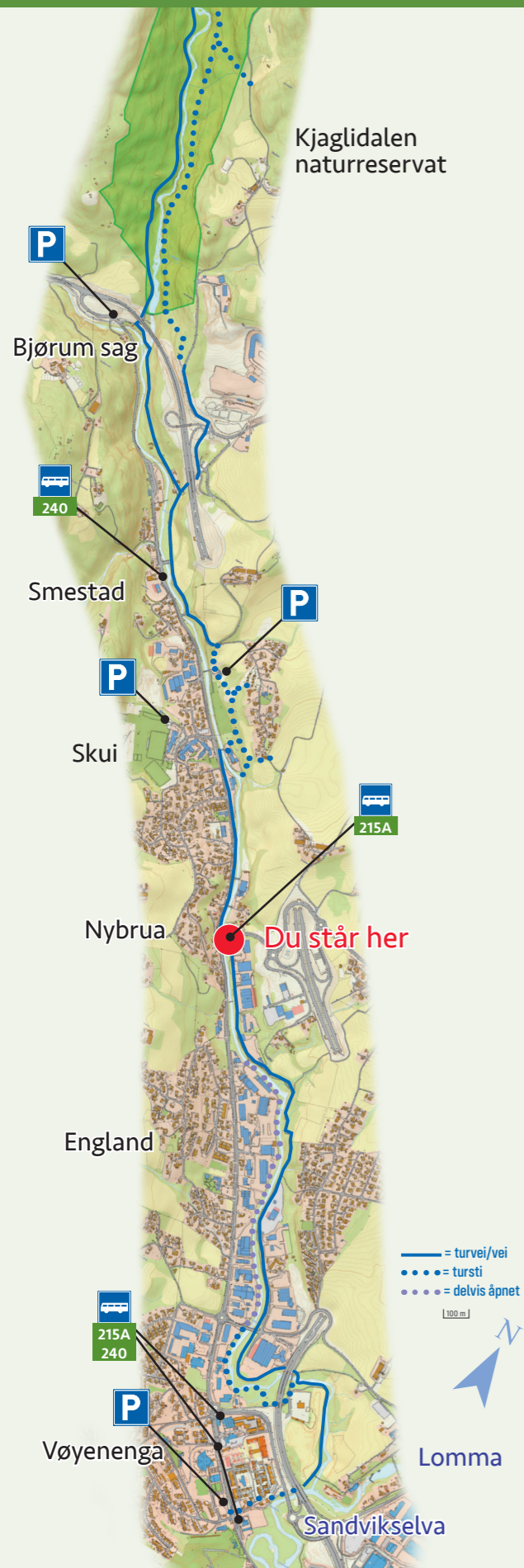
Elveløpet på slettelandet her har nok vært i flomforandring gjennom tusener av år. Storflommen i 1808 tok 40 da jord. Den flyttet elva mot øst til et midtre elveløp gjennom Økriholmen.

Derfor ble det på slutten av 1950-tallet startet elveforbygning og kanalisering (utretting) av elveløpet. Bulldosere ble kjørt i elveløpet fra Årenga (Nybrua) til Vøyenenga, så stryk og fiskehøler forsvant.

Kilder: Turbrosjyren *Opplevelser langs Isielva* (Bærum Elveforum, 2019). Arne Mohus (1987) *Stedsnavn i Bærum*.

Ta deg gjerne en dukkert i Gatahølen en varm sommerdag. Foto Terje Bøhler

Kalveløkka

Småbruket og husmannsplassen Kalveløkka, gnr. 66, bnr. 8 under Skui gård, er merket på kart fra 1825. I 1909 ble så Søndre Kalveløkka, gnr. 66, bnr. 57, skilt ut fra Sand gård. Disse plassene (naboer) lå på vestsiden av elva, rett nordvest for Økribrua (Nybrua). Det var tidligere en «kalveløkke» (en hamning) på vestsiden av elva rett nordafor der veien Sandsbakkene kommer ned mot elva.

Etter at Økribrua ble bygd i 1890 (ombygd og utvidet i 1903, da den fikk navnet Nybrua), var det fedrift på sletta rett nedenfor dette skiltet fram mot 1960-tallet. Hit ble det også drevet fe fra både Ringerike, Valdres og Hallingdal på vei mot hovedstaden for slakt. På slike plasser kunne lokale bønder kjøpe og selge fe. Også denne sletta fikk navnet «Kalveløkka». I Bærum hadde man mange slike kalveløkker. Navnet Kalveløkka forsvant med fedriften.

Mellom ca. 1910 til 1960 hadde Tandberg gård sag og saghytte her på kalveløkka på sørøstsiden av Nybrua. Tandbergsaga var en dampdrevet sirkelsag. Tandbergsaga ble av enkelte også kalt Liasaga, etter plassen Lia som lå rett nord for Nybrua.

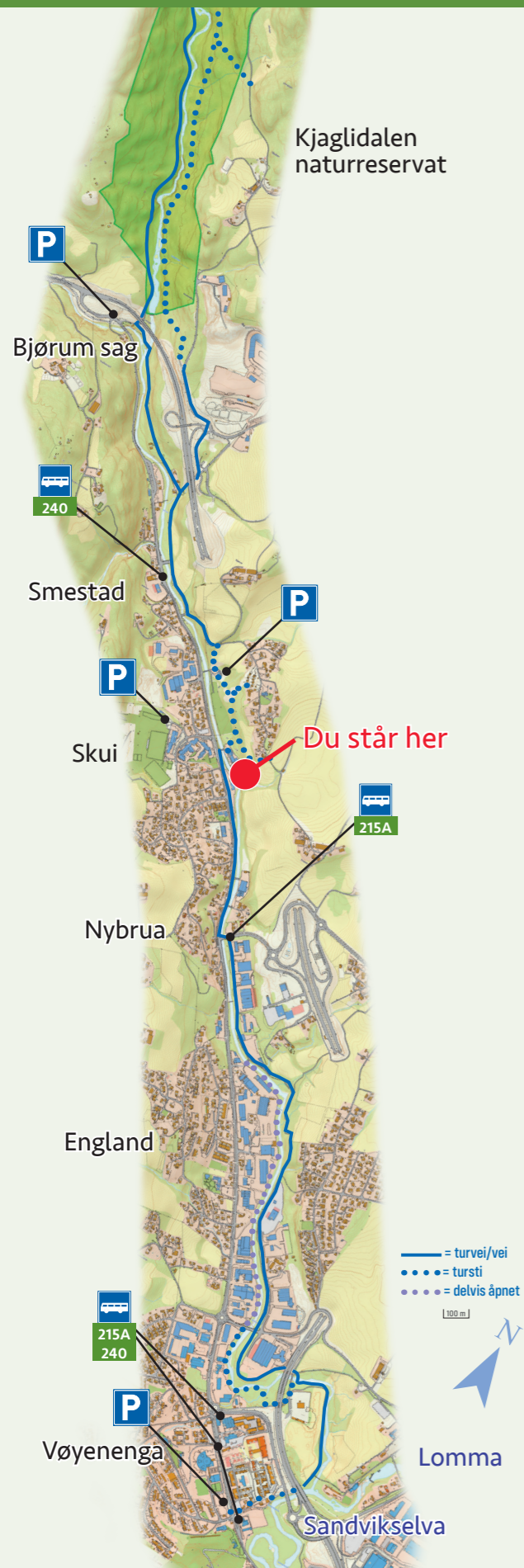
På slutten av 1950-tallet startet elveforebygning og kanalisering (utretting) av elveløpet for å hindre at elva ikke fløt over sine bredder ved flom. Bulldosere ble kjørt i elveløpet fra Nybrua til Vøyenenga så naturlige stryk og fiskehøler forsvant.

Ved Årenga, sør for denne kalveløkka var det, sommerstid fram til 1950-tallet, samlingssted for tatere.

Kilder: Marit Økern Jensen, Turbrosjyren *Opplevelser langs Isielva* (Bærum Elveforum, 2019). Arne Mohus (1996) *Husmannsplasser i Bærum*.

«Sommerdag ved tjernet» malt av Anders Askevold (1876)

Smedhølen

Navnet kommer fra tidligere smeddrift på vestsiden av elva, der Smedgården ligger i dag. Det var Emil «smed» Hansen som i år 1900 bygde opp smie med våningshus her på «Holmen», som eiendommen het. Virksomheten utviklet seg fra en enkel bygdesmie med hestehovslaging til 1930–1950-årenes jernindustri med smie, hjulmaker, blikkenslager og rørlegger. Smia ble holdt i familien i 3 generasjoner og lagt ned i 1974. Det ble også bygd et omfattende flomverk som skulle sikre området for stadige skadeflommer fra Isielva.

Smia og Smedstua her var den siste i drift av mange smier som ble anlagt langs Isielvas øvre del av Skuidalen. Særlig etter at masovns- og jernframstillingen på Bærums Verk tok slutt i 1874. Samtidig som landbruket ble mer mekanisert dro smedene avsted for å søke lykke om egen virksomhet i nærområdet (langs elvene våre). De hadde høy rang som 1.-generasjon jernarbeidere som gårdene og landbruket var svært avhengig av.

11. april 1940 falt et av de første sivile ofrene under invasjonen av Norge. Ungdommen og varselmannen Nils Lien fra Hønefoss ble skutt av den tyske framrykkingspatrolje ved Smedstua etter å ha løsnet varselskudd til lokal hjemmefront om at fienden var på vei opp dalen. Den tyske framrykkingen stoppet så litt opp, og Skui skole ble beskyttet hvor de trodde fienden holdt til.

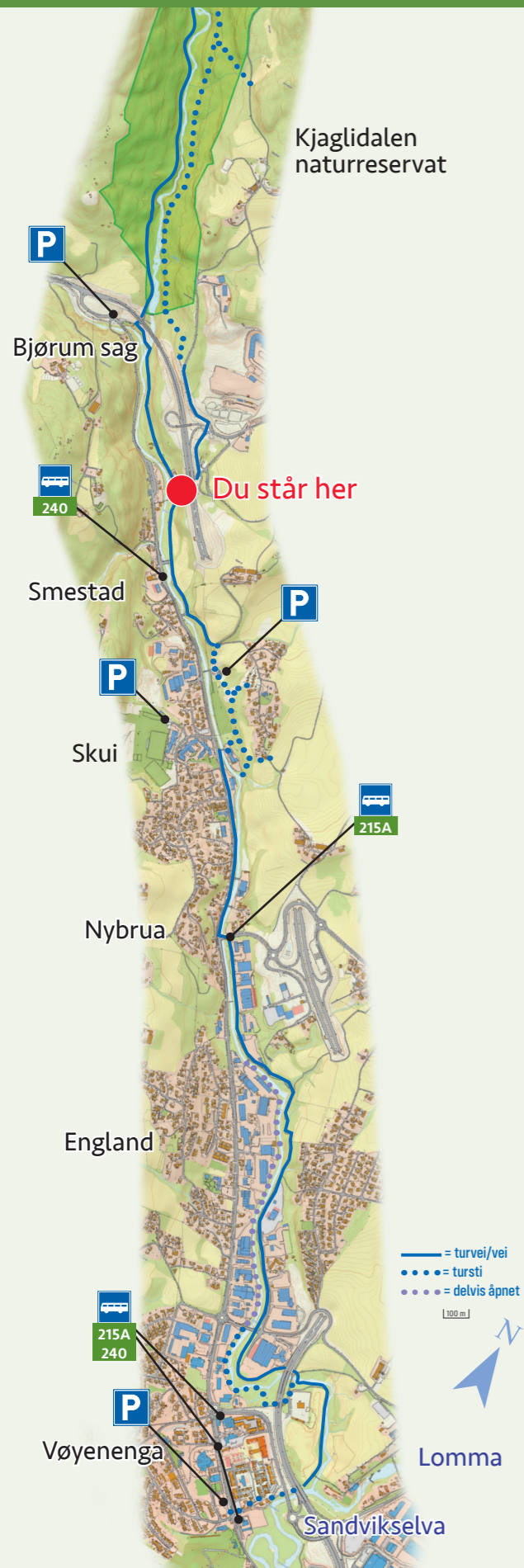
Smedhølen, kulpen ved Smedstua, var et svært populært badested og fiskeplass. Mange som bodde langs elva lærte å svømme her. Lokalkjente tar seg fortsatt en dukkert i hølen.

På østsiden, få meter nedenfor Smedhølen, renner Dalsbekken ut i Isielva. «Dæsjbekken» er den lokale uttale som blir brukt. Ca. 50 meter oppstrøms i Dæsjbekken ligger en fin foss som er et skue ved flom. Ved bekken lå det tidligere kvernhuset til Frogner gård. Bekken var adskillig mer vannførende i tidligere tider før jorder og kulturlandskap ble arrondert og drenert opp mot Frognerhagan og Tandberg gård.

Kilder: Turbrosjyren *Opplevelser langs Isielva* (Bærum Elveforum, 2019). Arne Mohus (1987) *Stedsnavn i Bærum*.

Foto Terje Bøhler

Bjørumdalen

Bjørumdalen er dalen fra Gamle Smedstad bro (også kalt Bjørumbroa) opp til Bjørumsaga (ved elvemøtet med Rustanelva, ved Nypefoss). Her kan man tydelig se masseavsetningene som dannet V-dalkanten som formet Skuidalen etter isen smeltet, og trakk seg tilbake etter siste istid ca. 9500 år siden. Det er fra breelver under istiden at det ble formet en løsmassekant langs dalsidene ca. 60 meter oppe. De første fangstfolkene levde her for 3000–4000 år siden. På den tiden lå havvannet 50–60 meter over dagens havnivå, og dannet en fjordarm inn her opp i Bjørumdalen. Det er gjort en mengde funn fra fangstfolket som levde her i vannkanten under stein- og bronsealder.

Oldtidsveien, som også ble kalt «gamleveien» til Sollihøgda/Sylling og Kleivstua/Hole, gikk her i Bjørumdalen. Rundt 100–150 meter videre opp her vi står i Bjørumdalen, ved bruket Nybråten, finns rester av oldtidsfaret opp til det registrerte bronsealdergravfeltet nordvest for dagens avfallsanlegg på Isi. Herifra gikk veien videre over Rognlia til Krokskogen.

Lenger oppe, ved Bjørum-vadet som var navnet på vadestedet ved elvemøtet mellom Isielva og Rustanelva, gikk veien videre opp til gården Hvile som lå ca. 400 meter vest for Bjørum sag. Fra Hvile gikk det en bratt hulvei videre oppover mot Sollihøgda. En «hulvei» er et gammelt veifar som har fått sin forsenkede U-form fra slitasje av lang tids ferdsel av folk og hester. Gårdsnavnet «Hvile» hadde sin naturlige forklaring.

Ringeriksveien langs Isielva og oppover til Sollihøgda ble anlagt rundt 1860, og overtok da som hovedvei.

Opp gjennom Kjaglidalen, omtrent der grusveien går i dag, gikk det en gammel kløvvei opp til setrene og plassene på Krokskogen og videre mot Hole og Ringerike.

Kilder: Turbrosjyren *Opplevelser langs Isielva* (Bærum Elveforum, 2019). Arne Mohus (1996) *Husmannsplasser i Bærum*.

Storskolen på Bjørum i 1904. Småskolen, som ligger her i Bjørumdalen, skimtes rett over taket på storskolen. Begge bygningene står fortsatt i dag. Foto Bærum bibliotek, Bærumssamlingen (fargelagt)

